

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Det unge Tyskland (1890)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 635. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes06-shoot-idm139753868521344/facsimile.pdf> (tilgået 20. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Alkovepoesi og Frækhedens haarde Pande ud imod Verden — saa Løsrivelse og Farvel og Glæmsel, indtil i et Drivhus i Amsterdam Liglugten af en udgaaet Lotusplante bringer ham til at svimle. Han mindes hende og trykker det visne Blad som Haanden af et Lig til sine Læber.

Saadanne Skikkelser som Dingelstedt er Udtryk for en Tidsalder, de illustrerer den, de bærer den ikke. De er ikke Paladsets Bygmestere; de er Forgylderne. Vistnok tiltrækker Forgylderens Arbejde i højere Grad Øjet og flere Par Øjne end Bygmesterens, som lægger Grunden og som allerede i Paladsets Grund bestemmer alle dets Forhold; men for Bygningen betyder Forgylderens Gerning intet i Sammenligning.

Disse Digtere, saa nydelsessyge og ofte tidligt saa sløvede, i hvilke der ikke er andet Hold end en politisk Overbevisning, om hvilken de synger, med hvilken de stadser og som de i Reglen forraader, de har deres sociale Betydning derved, at de skaber Stemning, almindelig politisk Stemning. De fremskynder derved Samfundets saa langsomme Omdannelse; men selve denne ydre Omdannelse er ikke Hovedsagen; det Politiske er ikke den første Bevæger. Den ydre Omvæltning er et Udslag af dybere, Overfladen fjernere Rørelser. Størst Lod og Del i den har maaske Filosofiens stille Omformning af den religiøse Livsbetragtning.

Og paa det filosofisk-urostiftende Omraade er det, at netop paa dette Tidspunkt, midt imellem Udgivelsen af Herweghs første og anden Digtsamling, samtidigt med at Dingelstedt udgiver sin første, i Sommeren 1841 en Tænkner træder frem og sætter Tidsskel. I Værket *Das Wesen des Christenthums* udformer han store Tanker, begrundet og udtaler et Livssyn, som skinner igennem i Alt, hvad der efter ham tales og skrives af Andre, ifald de ellers staar paa Udviklingens Højde. Han er Hjørnestenen, paa hvilken henved en Snes Aar fra da af at regne Alle bygger og Alt er bygget — *Ludwig Feuerbach*.

Naar jeg siger, han var stor, stor som Menoeske og Tænkner, saa føler jeg selv med Harne Ordets Fladhed. Vi har hentet det fra Længde og Højde i Sanseverdenen, og det gør intet Indtryk; vi er efterhaanden saaledes sløvede derfor, at vi intet føler ved det. Selve Sansen for Storhed er heller ikke mere synderligt levende iblandt os. Den dræbes ved den kolde, klamme Maade, paa hvilken vi rykkes ind paa Livet af de aandeligt